

Verksamhetsberättelse 2016

Kommunförbundet Västernorrland

Kommunförbundet Västernorrland

Våra övergripande mål

Kommunförbundet är en gemensam plattform för Timrå, Ånge, Sollefteå, Kramfors, Härnösands, Sundsvalls och Örnsköldsviks kommuns utvecklingsarbete. Kommunförbundet samordnar ett antal tjänstemannanätverk. Den politiska plattformen utgörs av styrelsen och följande presidier; socialnämndspresidiet, skolnämndspresidiet, kultur & fritidspresidiet, miljö och byggpresidiet samt kommunfullmäktige. Tillsammans med kommunerna tar vi tillvara på kunskap från professionen, brukarna och den verksamhetsnära forskningen. Vi stödjer kommunerna i deras arbete med att effektivisera arbetssätt och metoder.

Vi hjälper kommunerna på kommunledningsnivå och inom tre verksamhetsområden:

Social omsorg, vård och stöd samt Ungas utbildning

Regional utveckling

Miljömässig hållbarhet

Vårt arbete ska präglas av social-, miljömässig- och ekonomisk hållbarhet vilka ska vara levande och integrerade i all vår verksamhet. I arbetet med att uppnå resultat har förbundsmötet antagit fyra övergripande verksamhetsmål.

- **Utgöra plattform för kommunernas samverkan i den länsgemensamma utvecklingen.**
- **Utveckla rollen som långsiktigt hållbar stödstruktur för kommunernas verksamhetsutveckling.**
- **Utveckla Kommunförbundet vidare i sin funktion som en arena för kommunernas kunskapsutveckling.**
- **Verka för att lokala prioriteringar, när så kommunerna önskar, får genomslag i regional, nationell och internationell politik.**

Uppföljning av övergripande mål

- **Utgöra plattform för kommunernas samverkan i den länsgemensamma utvecklingen.**

Kommunförbundet utgör plattform för kommunernas samverkan genom ett trettiotal nätverk av både politiker och tjänstepersoner. Kommunförbundets styrelse består av kommunalråd och oppositionsråd. Förutom styrelsen finns ett antal politiska presidier: socialnämnds-, skolnämnds-, kultur och fritids-, miljö och bygg- samt kommunfullmäktigepresidierna. Kommunförbundet samordnar också nätverk på kommunledningsnivå för kommundirektörer och personaldirektörer.

- **Utveckla rollen som långsiktigt hållbar stödstruktur för kommunernas verksamhetsutveckling.**

Kommundirektörerna har tagit beslut om att driva projektet eSamverkan i etapp två samt att söka EU-medel från Regionala fonden för att få mer resurser till projektet, se mer under Regional utveckling. Personalcheferna stämmer av det egna arbetet i lönerrevisionerna, lönelänken, sjuk- och frisk-talen etc. Kommunförbundet har under 2016 genomfört en utvärdering av de politiska presidierna och tjänstepersonsnätverken.

- **Utveckla Kommunförbundet vidare i sin funktion som en arena för kommunernas kunskapsutveckling.**

Kommunförbundet arrangerade en Välfärdskonferens om framtidens utmaningar i samband med förbundsmötet. Vi har också genomfört ett seminarium för styrelsen med Sverker Lindblad, näringsdepartementet, om Långtidsutredningen. Tillsammans med Kommunförbundet Norrbotten bjöd vi in kommunerna från de fyra nordliga länen till en dag kring primärkommunal samverkan.

- **Verka för att lokala prioriteringar, när så kommunerna önskar, får genomslag i regional, nationell och internationell politik.**

Kommunerna ingår i ett Regionalt samverkansråd vars syfte är diskussion om gemensamma regionala utvecklingsfrågor med Landstinget Västernorrland. Det regionala samverkansrådet är för kommunerna identiskt med kommunförbundets styrelse sånär som på en ledamot. Kommundirektörerna och Landstingsdirektör tillsammans med Kommunförbundets direktör utgör en beredningsgrupp. 2016 har använts till att hitta formerna för samverkan inför regionbildningen 2017.

Kommunförbundet Västernorrland

Styrelsens arbete 2016

Kommunförbundets styrelse utser representanter till olika uppdrag. Under 2016 har styrelsen haft följande representanter:

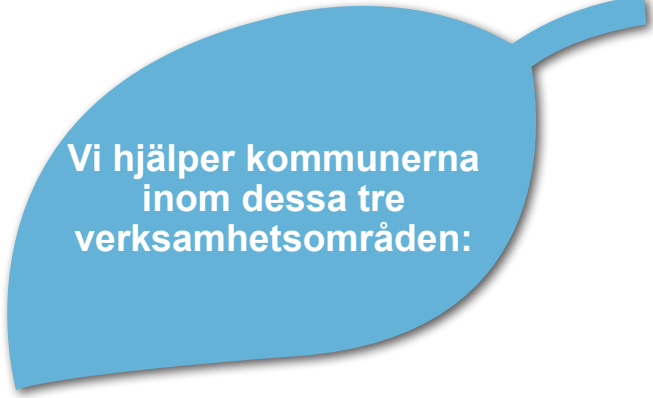
- ERNACT Fred Nilsson ordinarie, Bertil Böhlin ersättare
- Europaforum Norra Sverige Peder Björk och Anders Gäfvert
- Forum för regionalt tillväxt och attraktionskraft Glenn Nordlund och Anders Gäfvert
- Föreningsarkivet Rune Danielsson ordinarie, Bengt Sörlin ersättare
- Länspartnerskapet Glenn Nordlund
- Mittnordenkommittén Bertil Böhlin (ord) Jan Sahlén (ersättare)
- MSEO - Ägarrådet Glenn Nordlund, Anders Gäfvert
- Nationellt Forum Anders Gäfvert
- Norrtåg Intresseföreningen Elvy Söderström, Bertil Böhlin, Sten-Ove Danielsson
- Strukturfondspartnerskap Sten-Ove Danielsson, Elisabeth Lassen, Jonny Lundin 2014–2020

Styrelsen har beslutat att Energikontoret Västernorrland blir en permanent verksamhet på Kommunförbundet från 2017 med uppdraget att utreda framtida organisationsform inför 2018. Styrelsen har även beslutat att införliva Vård- och omsorgscollege i Kommunförbundet Västernorrlands verksamhet.

Styrelsen har ställt sig bakom en deklaration initierad av Niederösterreich kring europeisk sammanhållningspolitik inför nästa budgetperiod 2021-. Styrelsen har beslutat att medfinansiera Mittnordenkommittén, Lokalt ledd utveckling Höga Kusten, Leader Mittland Plus, ERNACT, Mid Sweden European Office och projektet Hållbara resor.

Styrelsen har uppvaktat Transportstyrelsen inför transportinfrastrukturplanering perioden 2018–2029 samt Länsstyrelsen kring Handlingsplan för Innovation 2016–2018. Styrelsen har också besvarat yttrande till Länsstyrelsen över handlingsplan för miljömålsarbete för Västernorrlands län.

Verksamhetsområden 2016

Vi hjälper kommunerna inom dessa tre verksamhetsområden:

-
- Social omsorg, vård och stöd

-
- Regional utveckling
 - Ungas utbildning

-
- Milömässig hållbarhet

Verksamhetsberättelsen

Kommunförbundet
Västernorrland

Uppföljning av övergripande
mål för Kommunförbundet
Västernorrland

Social omsorg, vård och stöd

Regional utveckling
och Ungas utbildning

Miljömässig
hållbarhet

Uppföljning av övergripande
verksamhetsmål 2016-2018

Uppföljning av övergripande
verksamhetsmål 2016-2018

Uppföljning av övergripande
verksamhetsmål 2016-2018

Aktiviteter och
uppföljning 2016

Aktiviteter och
uppföljning 2016

Aktiviteter och
uppföljning 2016

Social omsorg, vård och stöd

Uppföljning av övergripande mål 2016-2018

Mål *Stödja såväl länsgemensamma som de enskilda verksamheternas utvecklingsprocesser. Ständigt utveckla det samordnande och vetenskapliga stödet för socialtjänsten i de olika nationella och länsgemensamma utvecklingsprojekten.*

Uppföljning Kommunförbundet har använt de länsgemensamma resurserna både till enskilda verksamheters utveckling och i de länsgemensamma satsningarna utifrån socialchefsnätverkets prioriteringar och långsiktiga verksamhetsmål. Kommunförbundet har fortsatt en intern verksamhetsutveckling för att effektivisera våra resurser genom att samordna och använda den erfarenhetsbaserade kunskapen som samordnarfunktionerna besitter. Detta parallellt med den vetenskapliga kunskapen som FoU:s forskare har i de uppdrag vi får av länets socialtjänster.

Kommunförbundet utvecklar stödet till kommunerna så att den förstärker kunskapsutvecklingen i praktiken. Detta innebär framför allt att tillgängliggöra befintlig kunskap samt stödja utvecklingen och tillämpningen av den i praktiken. Detta har skett i form av FoU-cirklar för socialtjänstens personal, kunskapsunderlag för utvecklingsprocesser, handledning i utvecklingsarbeten, projekt- och processutvärderingar och -stöd.

Kommunförbundet har under 2016 fått utökad uppdrag att stödja socialtjänsten i deras mottagande av ensamkommande barn. Samordnarfunktionen för barn och unga utökades till att även omfatta frågor kring ensamkommande barn. Kompetensutvecklingen förstärktes med projektmedel från Länsstyrelsen för att bemöta de nya behoven inom socialtjänsten. Kommunförbundet stödjer länets socialchefer i deras strävan efter att stärka socialtjänsternas framtida kompetensförsörjningsförmåga och samordnar flera verk-

samheter och projekt inom kompetensförsörjningen. Kommunförbundet har även varit dialogpartner i frågor kring nya yrkesutbildningar inom verksamhetsområdet, samordnar ett projekt inom LSS "Titulatur och kompetens" samt stödjer samarbetsprojektet "Kvalitetssäkrad introduktion i vård och omsorg" (KIVO).

Kommunförbundet har tillsammans med Landstinget utvecklat former för att följa upp och utvärdera samverkan. Kommunförbundet har på uppdrag av Socialstyrelsen sammanställt nationell kunskapsöversikt inom inkontinensområdet. FoU Västernorrland har på uppdrag av Sveriges kommuner och landsting påbörjat arbetet med att utvärdera kunskapsunderlaget inom ADHD. Kommunförbundet har tillsammans med Landstinget och socialtjänsterna tagit fram en handlingsplan för psykisk hälsa inom den nationella överenskommelsen. FoU Västernorrland har gjort flera forskningsansökningar för att stärka kunskapen inom kompetensförsörjningsområdet.

Mål *Långsiktigt försörja socialtjänsten med ett praktiskt verksamhetsstöd för en kontinuerlig kunskapsutveckling. Arbeta för att socialtjänsternas behov och personal ska ha en aktiv och central roll i kunskapsutvecklingen.*

Uppföljning Kommunförbundet har under 2016 fått utökad samordning inom för socialtjänsten strategiskt viktiga gemensamma verksamheter. Vård och omsorgscolleges styrgrupp ansökte om att bedriva sin verksamhet inom Kommunförbundets arena för att få närheten till den övriga kompetensförsörjningsutvecklingen inom socialtjänstens område.

Uppföljning av övergripande mål 2016-2018

Uppföljning Kommunförbundet mottog ett nytt uppdrag att utifrån en omfattande FoU-rapport om utvecklingsbehov inom verksamhetsförlagd utbildning för sjuksköterskor (VFU), skapa en kvalitetshöjande samordningsfunktion.

Kommunförbundet har under 2016 haft fortsatt uppdrag att utreda en länsgemensam verksamhetsform för familjehemsvården, som baseras på en utredning av FoU Västernorrland om hur barnens behov bättre kan mötas av familjehemsvården.

Kommunförbundet har under de senaste åren drivit omfattande kompetensutvecklingsåtgärder inom Barn och Unga. Utbildningsinsatserna bygger på socialtjänsternas identifierade behov och formas utifrån kontinuerlig dialog med deltagarna.

Utbildningsledaren blev permanent under året och det framtida arbetet ska omfatta flera områden inom socialtjänsten. FoU Västernorrland har under 2016 publicerat 14 FoU-rapporter om lokala utvecklingsprocesser. Kommunförbundet har fortsatt utveckla den förstärkta samordningen inom prioriterade utvecklingsområden.

Mål *Samordna samverkan med centrala aktörer. Samverkan ska ytterst leda till att individer kan få rätt insatser vid rätt tidpunkt av rätt huvudman, en kunskapsbaserad verksamhet med andra ord.*

Uppföljning Kommunförbundet har samordnat information om Länsstyrelsen Västernorrlands relevanta utbildningar för socialtjänstens personal på Kommunförbundets hemsida. Kommunförbundet har med Länsstyrelsen Västernorrland samordnat inom arbetet mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och i länsövergripande ANDT-arbetet.

Kommunförbundet har under året samordnat samverkansmöten för Socialkola, beredningsgrupp, socialnämndspresidiet, socialchefsnätverket och IFO-chefsnätverket. Socialkola har haft fyra möten, beredningsgruppen åtta möten, Socialpresidium fem möten, IFO-cheferna fyra möten och socialcheferna har haft 10 möten.

Kommunförbundet har samordnat samverkan på politisk- och tjänstepersonsnivå mellan socialtjänsterna och Landstinget. SocialKoLa: fyra möten varav två internt. Beredningsgrupp: åtta möten varav ett internt.

Kommunförbundet Västernorrland har också under året anordnat samverkansdagarna med Jämtland-Härjedalens motsvarighet till huvudmannasamverkan (SVOM). De så kallade SVOM-dagarna genomfördes i Örnsköldsvik med gott resultat i utvärderingen. Socialnämndspresidiet och skolpresidiet har haft ett första gemensamt möte för att etablera samverkan inom viktiga gemensamma frågor.

Uppföljning av övergripande mål 2016-2018

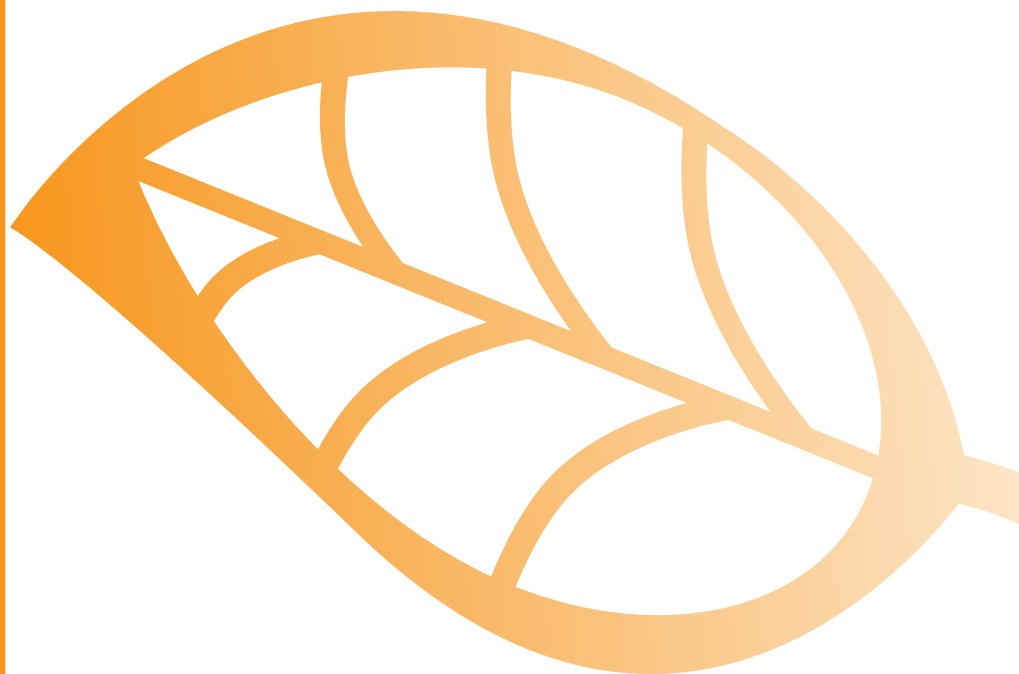
Uppföljning Kommunförbundet har också samordnat samverkan mellan socialtjänsterna på politisk- och tjänstepersonsnivå samt brukarråd i 25 olika nätverk för förvaltningschefer, verksamhets/avdelningschefer samt specialister inom prioriterade fokusområden i ett hundratal möten och även ett antal internat.

Kommunförbundets samordningsfunktioner har kontinuerligt arbetat för att systematisera mötesadministrationen och strukturera utvecklingsarbetet så att mötesdeltagande i nätverken underlättas. Exempel på detta är nätverkens egna årliga planer för sitt arbete samt prioriteringar för de länsgemensamma utvecklingsprocesserna. Många möten är i internatform för att skapa förutsättningar för analys och strategiskt ledningsarbete. I utvecklingsarbetet ingår även att ständigt förbättra former för kommunikation och förankring. Samverkan har skett med de fyra nordligaste länens region- eller kommunförbund samt landets FoU-verksamheter i årliga konferenser och möten. Kommunförbundet samverkar med ett antal övriga, för verksamheten centrala aktörer som exempelvis länets universitet.

Mål *Verka för att de lokala och länsgemensamma behoven och erfarenheterna lyfts i regionala, nationella och internationella sammanhang.*

Uppföljning Kommunförbundets medarbetare har under året deltagit i nationella projekt och nätverk för att utveckla en verkkningsfull struktur för kunskapsstyrning på lokal, regional och nationell nivå. Kunskapsstyrningen syftar till att underlätta socialtjänsternas kunskapsbaseringsarbete. Kommunförbundet har representerat länets socialtjänster i det nationella utvecklingsarbetet "Modell för långsiktig samverkan om kunskapsutveckling mellan de regionala samverkans- och stödstrukturerna och nationell nivå". Arbetet har skett på uppdrag

av regeringen inom ramen för överenskommelsen kring utveckling av evidensbaserad praktik och letts av Sveriges kommuner och landsting i samverkan med Socialstyrelsen. Flera medarbetare har medverkat i olika nationella nätverk och programråd för att bidra till kunskapsutveckling inom socialtjänstens olika områden.

Aktiviteter och uppföljning 2016

e-hälsa

Mål *Stödja och samordna utveckling av kommunernas e-tjänster inom socialtjänsten och nära liggande hälso- och sjukvård. Detta för att öka verksamheternas effektivitet och välfärdstjänsternas tillgänglighet inom samverkansorganisationens prioriterade fokusområden.*

Aktivitet Tillsammans med kommunerna planerat för en framtida utveckling inom området. Läns-gemensam strategi för verksamhetsutveckling med e-tjänster i socialtjänsten har antagits. Strategin ger riktlinjer för den fortsatta utvecklingen.

Uppföljning Etapp 1 i strategin har till stor del genomförts. Inventering av befintliga e-tjänster i socialtjänsten samt identifiering av behov har genomförts.

Aktivitet Nätverks och utbildningsaktiviteter för målgrupper på olika nivåer, en del i arbetet att driva och stödja genomförandet av pilotverksamheter inom området.

Uppföljning Medarbetare från socialtjänsten har deltagit i internationellt erfarenhetsutbyte.

Aktivitet Genom kompetensen på FoU bevaka och sprida utvecklingsresultaten lokalt, regionalt, nationellt och internationellt inom området.

Uppföljning Medverkat i nationella och internationella sammanhang och spridit forskning, kunskap och erfarenheter från länet.

Aktivitet Medverka i projektet Improve som socialtjänsternas representant.

Uppföljning En forskare har arbetat i projektet Improve som representant för socialtjänsterna. Nätverk för e-hälsa har startats upp samt nätverksträffar genomförts.

Uppföljning Medverkande är medarbetare från socialtjänsten i kommunerna.

Uppföljning och utvärdering

Mål *Genom uppföljning och utvärdering stödja kommunernas förmåga att utveckla och utforma välfärdstjänsterna effektivt på individ, verksamhet- och systemnivå.*

Aktivitet Utvärdera och utveckla Loke som ett instrument för verksamhetsnära lärande och professionens utvecklande av kunskap.

Uppföljning FoU har deltagit i nationella träffar för att utveckla LOKE-uppföljningssystem. Under år 2016 har sex nya verksamheter startat med verksamhetsuppföljningssystem enligt LOKE/Netigate. Av dessa är det fyra verksamheter i Sundsvall, en verksamhet i Örnsköldsvik och en verksamhet i Kramfors. Under året har totalt 45 verksamhetsuppföljningssystem varit aktiva. Därutöver finns en del uppföljningssystem som är färdiga att användas men där verksamheterna ännu inte kommit igång samt en del system som tidigare varit aktiva men som inte har haft någon aktivitet under 2016.

Aktivitet I prioriterade läns-gemensamma utvecklingsprojekts utformning integrera forskning och praktik.

Uppföljning Exempel på utvecklingsuppdrag med Läns-gemensam familjehemsvård, Systematisk uppföljning av HVB-avtal och Organisationsutvärderingen av Sundsvalls IFO-verksamhet. Inom missbruksområdet har en jämförelsestudie påbörjats i form av en magisteruppsats.

Uppföljning och utvärdering

Aktivitet Bidra till att följa upp och utvärdera de länsöverenskommelser och avtal som utgör grunden för samverkan och den gemensamma verksamhetsutvecklingen.

Uppföljning FoU har genomfört en utvärdering av verksamhetsförlagd utbildning för sjuksköterskor. De har även genomfört en utvärdering av hemsjukvården tillsammans med Landstingets FoU. FoU har även medverkat i att ta fram en handlingsplan för det prioriterade utvecklingsarbetet inom psykisk hälsa.

Aktivitet FoU utför uppdragsbaserade utvärderingar tillsammans med personalen i de kommunala verksamheterna.

Uppföljning Inom arbetsmarknadsområdet har två uppdragsutvärderingar genomförts. På uppdrag av Socialstyrelsen har Kommunförbundet och FoU tagit fram en kunskapsöversikt inom inkontinens. Under året har 14 FoU-rapporter publicerats.

Aktivitet Bistå kommunerna i LUPP undersökningen med datainsamling, analys och rapporter.

Uppföljning Under 2016 skrevs kommunspecifika LUPP-rapporter för Härnösand, Kramfors, Sundsvall, Timrå, Ånge och Örnsköldsvik. Rapporterna levererades till kommunerna under maj/juni 2016.

Totalt har 17 presentationer av LUPP-resultaten genomförts både på lokal nivå (i olika nämnder samt kommunfullmäktige) men också på länsnivå (Kultur- och fritidspresidiet, Skolpresidiet samt på Landstingets "Brown Bag Seminar"). I Kramfors, Sundsvall och Örnsköldsvik har resultaten återkopplats till grupper av ungdomar. Vid två tillfällen skedde återkopplingen i form av dialog mellan ungdomar, tjänstemän och politiker.

Aktivitet Utveckla Öppna Jämförelser som ett verktyg för socialtjänsternas verksamhetsplanering och – uppföljning.

Uppföljning Detta har inte prioriterats under året.

Brukarmedverkan

Mål **Stödja och samordna utveckling av reellt brukarinflytande i verksamheternas utveckling på individ-, verksamhet- och systemnivå för att tillvarata brukarnas kunskap.**

Aktivitet Bidra till att skapa och öka användning av brukarrevisioner.

Uppföljning FoU Västernorrland stödjer Erfarenhetsforum som arbetar med brukarrevisioner. Detta år har en representant från FoU arbetat i styrelsen och en kommun i länet har beställt en brukarrevision.

Aktivitet Stödja/sprida kunskap om brukarstyrd verksamhetsutveckling.

Uppföljning Under året har ett antal föreläsningar om Evidensbaserad praktik genomförts där brukarmedverkan är en av hörnstenarna i utvecklingen av kunskapsbaserad verksamhet. Under året har en utbildning av vägledare i den så kallade delaktighetsmodellen genomförts.

Aktivitet Stödja utvecklingen av den länsövergripande brukarorganisationen.

Uppföljning Involverat brukarrådet i arbetet med handlingsplanen för Psykisk hälsa. Utvecklingssamordnaren samt forskare har inbjudits till kontinuerlig dialog med brukarrådet.

Brukarmedverkan

Aktivitet Utgöra en arena för brukarorganisationens möten och samråd.

Uppföljning Kommunförbundet upplåter lokal till de träffar som brukarrådet genomfört under 2016.

Kompetensförsörjning

Mål *Kommunförbundet ska stödja och samordna kommunernas utvecklingsarbete för att stärka verksamheternas kompetensförsörjning inom strategiskt viktiga områden.*

Aktivitet Vidareutveckla förutsättningar för samordningen av verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för sjuksköterskor.

Uppföljning Funktionen VFU-samordnare för sjuksköterskors VFU har inrättats, tjänsten tillsattes i december.

Aktivitet Utveckla en sammanhållen kompetensutvecklingsstrategi för länets socialtjänster

Uppföljning Ansvaret för processledning av Vård och omsorgscollege Södra Norrland har övergått till Kommunförbundet Väster-norrland. Under hösten har ett dialogmöte med förtroendevalda för kommunerna som deltar i Vård och omsorgscollege Södra Norrland anordnats. Under mötet utsågs Södra Norrlands handledare.

En modell för läns-gemensam kompetensutveckling har framtagits. Länets socialchefer beslutade under året om att tillsätta medel för att långsiktigt och hållbart satsa på läns-gemensam kompetensutveckling och samordning av kompetensutveckling inom prioriterade fokusområden.

Aktivitet Bevaka den nationella utvecklingen inom socialtjänstens kompetensförsörjning.

Uppföljning Via vård och omsorgscollege nationellt har processledare samt regional ordförande deltagit i regionala utvecklingsdagar för kunskapsutveckling och för att kunna se och förstå kopplingarna till de regionala kompetensplattformarna. Genom deltagandet på nationella nätverk bevakas SKL:s och den nationella samordnarens arbete med kompetensförsörjningsfrågor inom individ- och familjeomsorgen.

Aktivitet Systematiskt inventera behovet av och erbjuda kompetensutveckling inom prioriterade områden.

Uppföljning På uppdrag av länets socialchefer har det läns-gemensamma behovet av stöd och utbildning inom området ensamkommande inventerats. Inom arbetet med handlingsplanen för psykisk hälsa har gemensamma utbildningsbehov inventerats.

Sedan tidigare finns inventerade behov inom missbruks- och beroendevården och gemensamma utbildningssat-sningar har genomförts.

Aktivitet Utveckla samordningen av verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för socionomstudenter.

Uppföljning Under året har 41 studenter placerats och handletts av samordnaren för VFU för socionomer. Samordnaren har deltagit i nationella konferensen för att följa utvecklingen inom området och regelbundna möten med universiteten har hållits.

Kompetensförsörjning

Aktivitet Genomföra ett antal utbildningsinsatser och handledda workshops för personal inom socialtjänstens verksamhetsområde

Uppföljning Vård och omsorgscollege har anordnat en seminariedag för 100 undersköterskor/handledare inom vård och omsorg. En omfattande utbildningssatsning har genomförts inom den nationella kompetenssatsningen på myndighetsutövande personal inom Barn och Unga samt inom den av Länsstyrelsen beviljade kompetenssatsningen på personal som arbetar med ensamkommande barn.

Aktivitet Workshops och seminarier för spridning av goda exempel från länet gällande utveckling av nya arbetssätt inom äldreomsorgen. Anordna årliga kunskapsdagar för att sprida forskning och utvecklingserfarenheter i länet.

Uppföljning Kunskapsdagar har anordnats inom äldreområdet, där forskning och erfarenheter relaterade till kompetensförsörjning och kvalitet inom områdena e-hälsa, demensvård och attraktiva arbetsplatser presenterades.

Aktivitet Bedriva forskning för att bidra till ökad kunskap om välfärdssektorn som attraktiv arbetsplats.

Uppföljning Medverkan vid nationella och internationella konferenser har skett. Forskningsansökan tillsammans med Mittuniversitetet på temat attraktiv arbetsplats. Ansökan beviljades ej av finansär Forte. Deltagit i konferens i Östersund med temat "Inkluderande och hållbart arbetsliv". FoU Väster-norrland hade fyra presentationer.

Projekt Kompetensutveckling inom Barn och Unga inklusive Ensamkommande barn

Aktivitet Utifrån de lokala behoven utforma och genomföra utbildningar på bas- och fördjupningsnivå för socialtjänstens personal inom Barn och Unga

Uppföljning Under året har basutbildningen "Kunskap för barn & ungas bästa" för handläggare inom socialtjänstens verksamhetsområde barn och unga genomförts. Cirka 150 socialsekreterare har deltagit detta år. Andra utbildningar som har anordnats för handläggare inom socialtjänstens verksamhetsområde barn och unga är Samtal med barn och föräldrasamarbete (120 deltagare), Att sätta mål bas (50 deltagare) och fördjupning (90 deltagare), Att byta perspektiv - om barns delaktighet (35 deltagare), utbildning om skyddsbedömningar, risk och skydd samt standardiserade bedömningsinstrument (85 deltagare).

Övriga utbildningar som har anordnats under året är kursledarutbildningen "Ett hem att växa i" (10 deltagare) och Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten (45 deltagare).

Inom området ensamkommande barn och unga har ett antal utbildningar för personal inom socialtjänsten genomförts. Tvådagarsutbildningar i traumamedveten omsorg (TMO) vid sex tillfällen (220 deltagare), Professionellt bemötande och förhållningssätt (105 deltagare), Kultur och samhälle i Afghanistan (125 deltagare), Ledningsansvaret HVB (18 deltagare), Socialtjänstens ansvar för ensamkommande (50 deltagare) samt en föreläsning om traumamedveten omsorg för våra samarbetspartners (70 deltagare).

Kompetensförsörjning

Uppföljning Ett antal handledda workshops har genomförts. Timrå kommun har arbetat med en fördjupning av handläggning och dokumentation via verktyget SimChild, Örnsköldsviks kommun har haft en fördjupningsdag kring evidensbaserad praktik (EBP) för chefer och stödfunktioner och Sundsvall har arbetat med att utveckla barnsamtal.

Aktivitet Utveckla ledarprogram för kunskapsbaserad verksamhetsutveckling.

Uppföljning Vi har genomfört Leda för resultat, ett utvecklingsprogram för ledningsfunktioner inom socialtjänsten, under 2016. Totalt sju seminarietillfällen. Fem av länets kommuner har deltagit.

Aktivitet Utveckla ett systematiskt sätt att fånga verksamheternas behov av kompetensutveckling.

Uppföljning Alla utbildningstillfällen har utvärderats och synpunkterna tillvaratas och återkopplas till uppdragsgivarna. Systematisk inventering av socialtjänsternas behov av kontinuerlig kompetensutveckling håller på att utvecklas. Goda exempel på kompetensförsörjningsplaner sprids.

Äldre

Mål *Stödja kommunernas förmåga att utveckla en säker och samordnad vård och omsorg för de äldres välbefinnande och värdighet.*

Aktivitet Samordna centrala nätverk för erfarenhetsutbyte och uppdragsarbete

Uppföljning Nätverksmöten inom ÄO, HSL Mas, Mar har anordnats.

Aktivitet Följa upp överföringen av hemsjukvård.

Uppföljning Uppföljning av överföringen av hemsjukvård har genomförts, slutrapporterats samt publicerats som FoU-rapporter.

Aktivitet Utredda förutsättningar för god äldreomsorg i länet. Bidra till att utforma framtidens stöd åt utvecklingen av den kommunala äldreomsorgen.

Uppföljning Lokala och regionala kunskapsdagar inom äldreområdet, relaterade till kompetensförsörjning och kvalitet inom områdena e-hälsa, demensvård och attraktiva arbetsplatser har genomförts. Utbildningsdag för teamarbete i hemsjukvården har anordnats.Handledning till medarbetare i socialtjänsten som drivit utvecklingsprojekt har utförts. Kommunförbundet stödjer även länets anhörigsamordnare som representant i nationella nätverk.

Aktivitet Bedriva forskning inom äldreområdet.

Uppföljning Följeforskning på implementering av ny arbetsmodell inom hemtjänsten. FoU-stipendium har beviljats till en studie om personer med lindrig eller måttlig demens och deras behov i ordinärt boende.

Aktivitet Stödja samverkansprojektet "Trygga, säkra och samordnade vård och omsorgsprocesser". Bidra med relevanta underlag och samordning till projektets genomförande

Uppföljning Kommunförbundets personal medverkade i arbetsgruppen med uppgiften att sammanställa underlag till projektets genomförande. Kommunförbundet samordnar avtalet för projektledningen samt administrerar kostnaderna och upplåter lokaler till arbetsgrupper.

Barn och unga

Mål *Stödja verksamheternas kunskapsutveckling för att höja tryggheten, säkerheten och delaktigheten för barn och unga i samhällsvården.*

Aktivitet Kompetensutveckla socialsekreterare och chefer inom socialtjänstens område barn & unga genom länsgemensam utbildningssatsning. Bistå socialtjänsterna i genomförandet av Barns behov i centrum (BBIC).

Uppföljning Utvecklingssamordnaren har bevakat utvecklingen genom två träffar som socialstyrelsen och Sveriges kommuner och landsting anordnat. Länets BBIC-nätverk har träffats på Kommunförbundet fyra gånger under året där information om vad som är aktuellt inom BBIC och erfarenheter har delats mellan kommunerna.

Aktivitet Anordna Familjehemsutbildning/dagar.

Uppföljning Kommunförbundet har anordnat de årliga familjehemsdagarna. Temat för dagarna var hälsa och drygt 200 familjehemsföräldrar deltog.

Kommunförbundet anordnade en kursledarutbildning: "Ett hem att växa i" för länets familjehemssekreterare. Utbildningen ger familjehemssekreterare kompetens i att utbilda blivande familjehemsföräldrar och förbereda dem för kommande uppdrag som familjehem. Länets nätverk för Familjehemssekreterare har träffats på Kommunförbundet fyra gånger under 2016.

Aktivitet Samarbeta med Länsstyrelsen inom våldsområdet.

Uppföljning Kommunförbundet har deltagit i fyra träffar med Länsstyrelsen där erfarenheter och information delgetts.

Samarbete med Länsstyrelsen inom området ensamkommande barn har påbörjats under hösten. Två träffar har anordnats.

Aktivitet Följa upp den gemensamma socialjourspiloten.

Uppföljning En första del i utvärderingen som omfattar en nulägesbeskrivning innan införandet av en kommungemensam socialjour har genomförts. På grund av svårigheter att rekrytera personal har juren inte startat upp och utvärderingen avvaktas därmed.

Aktivitet Bidra till utveckling av länsgemensam familjehemsvård

Uppföljning Under hösten har Kommunförbundet tillsammans med representanter för länets kommuner arbetat fram ett organisationsförslag för en länsgemensam familjehemsvård.

Aktivitet Utveckla uppföljning av Hem för vård och boende (HVB).

Uppföljning En nulägesstudie med syfte att undersöka hur avtalsuppföljningen sker i länets kommuner har genomförts. Ett vidare uppdrag att samordna nätverk för uppföljning och utveckling av avtal med HVB-hem.

Aktivitet Samordna de professionella nätverken inom området.

Uppföljning Kommunförbundet har samordnat nätverket för barns brukarmedverkan med fyra träffar under året. Chefsnätverket för barn och unga har träffats fem gånger. Chefsnätverket för ensamkommande startade upp under hösten och har träffats en gång. För samtliga nätverk har Kommunförbundet bistått med omvärldsbevakning och ansvarat för träffarna.

Barn och unga

Aktivitet Bidra till att öka kunskapen om barn i samhällsvården.

Uppföljning En grundutbildning angående placerade barn har erbjudits till länets socialsekreterare och en fördjupningsutbildning om placerade barns hälsa, skolgång samt eftervård har erbjudits till socialsekreterare som arbetar med placerade barn. Vidare har ett bokkapitel i en engelsk antologi - *Residential Child and Youth Care in a Developing World* - publicerats angående institutionsvård i Sverige.

Aktivitet Bedriva forskning inom området barn och unga.

Uppföljning Ett forskningsprojekt angående jourhemsplaceringar pågår och resultaten kommer att skickas in för publicering under 2017. En kvalitativ utvärdering av SkolFam påbörjades under hösten 2016 och kommer att pågå under en tvåårsperiod. Forskningsbidrag erhöles i samarbete med Umeå universitet för en ny studie som kommer att påbörjas under 2017 gällande socialtjänstens arbete med ensamkommande barn.

Missbruk och beroende

Mål *Stödja och samordna verksamheternas utveckling för att skapa en kunskapsbaserad och välintegrerad missbruks- och beroendevård.*

Aktivitet Sprida aktuella forskningsresultat.

Uppföljning Under hösten 2016 till mars 2017 genomförs en studie av förutsättningarna för kommunal missbruksvård att få till en sammanhållen vårdfläta för individen. Det är utvecklings- samordnaren inom fokusområdet som genomför studien

inom ramen för en magisteruppsats via Umeå Universitet. Forskningen inom området följs vilket bland annat lett till att resultat från studier och pågående projekt kontinuerligt redovisats till berörda regionala nätverk.

Aktivitet Samordna de professionella nätverken inom området.

Uppföljning Under 2016 har fyra nätverksmöten anordnats för enhetschefer inom området missbruk och beroende. Vid dessa möten har utvecklingssamordnaren givit information om vad som händer inom missbruks- och beroendområdet från den nationella, regionala och lokala nivån. Det har även funnits tid för att gemensamt kartlägga kompetensbehoven inom området och komma överens om vilka utbildningar som bör samordnas i länet alternativt i samverkan med andra aktörer och län/regioner.

Aktivitet Stödja kommunerna i uppdraget att förbättra vård och behandlingsinsatser för personer omhändertagna enligt Lagen om omhändertagande av berusade (LOB).

Uppföljning Under 2016 har arbetet med att förbättra vård och behandlingsinsatser för personer omhändertagna enligt LOB fortsatt både på regional och lokal nivå. På regional nivå har styrgruppen haft kontinuerliga träffar samt anordnat en gemensam arbetsdag. Vid denna dag överlämnade styrgruppen det gemensamma uppdrag som beredningsgruppen tagit fram till de lokala samverkansgrupper som finns i länet. På lokal nivå har de lokala samverkansgrupperna tillsatt arbetsgrupper med uppgift att arbeta med uppdraget. Utvecklingssamordnaren har varit ett stöd för både styrgrupp och de arbetsgrupper ute i länet som bildats.

Missbruk och beroende

Aktivitet Stödja implementeringen av nationella riktlinjer inom missbruk och beroendevården.

Uppföljning Arbetet med att stödja implementeringen av de reviderade riktlinjerna inom missbruk och beroendevården har inneburit att utvecklingssamordnaren informerat olika nivåer inom länets kommuner om vad de reviderade riktlinjerna innebär för den kommunala missbruksvården. Informationen har givits på politiker-, chefs- och medarbetarnivå i merparten av länets kommuner.

Vidare har metodstödsutbildningar inom de av riktlinjerna rekommenderade behandlingsmetoderna genomförts under året, såsom Hasch-avvänjningsprogrammet (HAP), Audit och Dudit samt MI. Länets kommuner har egna utbildare inom dessa metoder förutom MI där utbildarna finns inom landstinget. Andra av riktlinjerna rekommenderade metoder där utvecklingssamordnaren samordnat och eller hjälpt kommunerna att ta fram underlag till en utbildning är CRAFT och ASI.

Aktivitet Förbättra rutiner och stödja implementeringen av dem i tillämpningen av Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).

Uppföljning Arbetet med att ta fram en länsgemensam processkarta för LVM färdigställdes och redovisades till beredningsgruppen i början av 2016. Arbetet genomfördes i samarbete med Landstinget Västernorrland samt Polisen. Ett implementeringsuppdrag togs fram av beredningsgruppen under våren och överlämnades till de lokala samverkansgrupperna i april. Här är utvecklingssamordnaren ett stöd för länets kommuner i det fortsatta arbetet. Kopplat till implementeringsprocessen genomförde Kommunförbundet en

utbildningsdag i samverkan med Polisen och Landstinget Västernorrland där sammanlagt 75 personer deltog.

Aktivitet Delta i nationella nätverk och bevaka utvecklingen inom området.

Uppföljning Utvecklingssamordnaren ingår i det nationella nätverket Missbruksvård inom landsting och kommun (MILK) som Sveriges kommuner och landsting håller i. Nätverket träffas två gånger per år. Utvecklingssamordnaren är även länets representant i Centraförbundet för alkohol och narkotika-upplysning samt utvecklar samverkan med Länsstyrelsen och Landstinget inom Alkohol, narkotika, doping och tobak (ANDT).

Funktionsnedsättning

Mål **Stödja och samordna verksamheternas utveckling för att skapa kunskapsbaserade välfärdstjänster inom området funktionsnedsättning.**

Aktivitet Samordna de professionella nätverken inom området.

Uppföljning En uppdaterad nätverksbeskrivning för ett utökat chefsnätverk är framtaget 2016. Det utökade chefsnätverket har träffats enligt överenskommelse. En arbetsgrupp för läns-gemensam brukarundersökning har återupptagits.

Aktivitet Stödja utvecklingen av verksamhetsuppföljning inom området.

Funktionsnedsättning

Uppföljning Brukarundersökning angående daglig verksamhet (LSS) har påbörjats och resultaten kommer att vidareutvecklas för att främja verksamhetsutveckling. FoU finns med och stöttar samt kommer att utvärdera det arbetet.

Aktivitet Stödja spridningen av Delaktighetsmodellen i länet.

Uppföljning Information har givits i det utökade chefsnätverket om Delaktighetsmodellen. Chefsnätverket beslutade att prova modellen. Örnsköldsvik fick i uppdrag att genomföra vägledarutbildning, alla kommuner var välkomna att anmäla deltagare. Kursledare från Örnsköldsviks kommun samt kursledare från Kommunförbundet har planerat och genomfört utbildning för Vägledare i Delaktighetsmodellen. 12 Vägledare har utbildats. Vägledare finns nu i Timrå-, Sundsvall- och Örnsköldsviks kommun.

Aktivitet Delta i de nationella nätverken och bevaka utvecklingen inom området.

Uppföljning Utvecklingssamordnaren har deltagit i det nationella nätverket för evidensbaserad praktik inom funktionshinderområdet, i styrelsen för föreningen för kognitivt stöd samt i det nationella kompetensrådet. En representant från chefsnätverket har deltagit i chefsnätverket för psykiatri (det nätverket har nu upphört).

Aktivitet Bidra med vetenskapliga underlag till utvecklingen inom området .

Uppföljning Genom nationell nätverksmedverkan föra information om ny kunskap, nya metoder, utvecklingsarbeten och forskning till den regionala nivån. Möjliggöra påverkan från den regionala nivån till den nationella nivån.

Uppföljning Samverkan med FoU sker kontinuerligt. Forskare inom området medverkar på nätverksträffar för att informera och bidra med ett vetenskapligt perspektiv. I dialog beslutas om utvärderingar för att synliggöra effekter från olika satsningar samt identifieras eventuella glapp för att uppnå en kunskapsstyrd verksamhet.

Psykisk hälsa

Mål **Stödja och samordna verksamheternas utveckling för att skapa ett kunskapsbaserat stöd och vård för människor med psykisk ohälsa.**

Aktivitet Stödja socialtjänsternas utvecklingsprocesser utifrån länets handlingsplan inom området.

Uppföljning Utvecklingssamordnaren tillsammans med forskare har utifrån den nationella satsningen inom området psykisk hälsa genomfört en kartläggning inom området. Kartläggningen utmynnade i en ny handlingsplan med långsiktiga och kortsiktiga mål inom området.

Aktivitet Bidra med vetenskapliga underlag till utvecklingen inom området.

Uppföljning Vetenskapliga utgångspunkter har delvis använts i den genomförda kartläggningen.

Aktivitet Delta i nationella nätverk och programråd samt bevaka utvecklingen inom området.

Kommunförbundet har flera representanter i grupperingar via Sveriges kommuner och landsting, både i strategigrupp psykisk hälsa och programråd inom området.

Psykisk hälsa

- Aktivitet** Samordna de professionella nätverken inom området
- Uppföljning** Utvecklingsamordnare och forskaren inom fokusområdet har genomfört en träff för enhetschefer inom området. Det finns önskemål från cheferna att få till fler träffar.
- Aktivitet** Bidra till att utveckla området psykosocialt stöd utifrån kommunernas behov.
- Uppföljning** Utvecklingen av det psykosociala stödet har inte varit aktuellt 2016 då alla kommuner inväntat den nationella satsningen inom området psykisk hälsa.

Arbetsliv och rehabilitering

- Mål** *Utveckla kunskap om vilka verktyg som har effekt när det gäller insatser som ska stödja människors inträde på arbetsmarknaden.*
- Aktivitet** Utföra utvecklingsuppdrag från kommunernas behov.
- Uppföljning** Utvärderingar, underlag och workshops har genomförts inom området under året. Under året har två rapporter utgivits; KomiJobb- mer än bara en anställning och En väg in – Arbetsmarknadstorget, en plattform för samverkan. Dessutom har en utredning gjorts; Enkla jobb i Sundsvalls kommun.
- Aktivitet** Sprida resultat från kommunernas verksamheter.
- Uppföljning** Resultat har presenterats i nätverksgrupper inom området.

Regional utveckling och Ungas utbildning

Uppföljning av övergripande mål 2016-2018

Mål *Utgöra plattform för kommunernas samverkan inom utbildning, kultur- och fritid, arbetsmarknad och IT-samverkan i den länsgemensamma utvecklingen.*

Uppföljning Under 2016 har fler nätverk knutits till Kommunförbundet. Inom skolområdet kan nämnas närmare kontakter med utvecklingsnätverket och studie- och yrkesvägledare. Kommunförbundets nätverk inom arbetsmarknad och kultur & fritid har under året kompletterats med samverkan kring DUA; hur kommunerna genom samverkansavtal med arbetsförmedlingen kan minska ungdomsarbetslösheten. Länets IT-strategier träffas i VITS-gruppen som under året haft tre möten på Kommunförbundet.

Mål *Utveckla rollen som långsiktigt hållbar stödstruktur för kommunernas verksamhetsutveckling inom utbildning, kultur- och fritid, arbetsmarknad och e-samhälle.*

Under 2016 har skolpresidiet tagit beslut om ett arbete kring elevers resultat. I detta arbete utgör Kommunförbundet ett nav för samarbete och samordning som inkluderar dialog med forskare, utvecklingschefer och skolchefer. Kommunförbundet har även samordnat uppdraget att få till en presidieträff mellan skolpresidiet och socialpresidiet.

Att utveckla kommunförbundet som en långsiktigt hållbar stödstruktur inom kultur – fritids och arbetsmarknadsområdet ställer krav på ett systematiskt utvecklingsarbete och en kunskapsproduktion inom området. Något sådant finns inte i dag men efterfrågas då tillgången till arbete, kultur och fritid har ett klart samband med människors hälsa och välbefinnande, detta påverkar också regionens attraktivitet och tillväxt.

Mål *Utveckla Kommunförbundet vidare i sin funktion som en arena för kommunernas kunskapsutveckling inom utbildning, kultur- och fritid, arbetsmarknad och e-samhälle.*

Uppföljning Vi har genomfört en kunskapsdag om Visible Learning för 650 gymnasielärare. Inom kultur-, fritid- och arbetsmarknadsområdet har nätverken tagit del av relevant forskning från FoU Västernorrland. 122 personer deltog under Kunskapsdagar som arrangerades för fritidsledare. Inom ramen för flera EU-projekt pågår kompetensutveckling inom eSamhälle.

Projekt ERUDITE anordnade till exempel en regional konferens kring digitalisering och verksamhetsutveckling som samlade cirka 40 personer. Syftet var att sprida kunskap om de olika projektinsatser och IT-strategier som pågår i länet och nationellt.

Mål *Verka för att lokala prioriteringar inom utbildning, kultur- och fritid, arbetsmarknad och e-samhälle får genomslag i regional, nationell och internationell politik.*

Uppföljning Under 2016 har Kommunförbundet samordnat två träffar mellan länets vuxenutbildningspolitiker, tjänstepersoner och Skolverket där Västernorrlands behov, villkor och förutsättningar debatterats utifrån ett nationellt perspektiv.

Inom kulturområdet har det konstaterats att det har varit svårt att få genomslag för nya prioriteringar inom ramen för kultursamverkansmodellen, då utrymmet för detta saknats, vilket även modellen har blivit kritiserad för.

Uppföljning av övergripande mål 2016-2018

Uppföljning Inom den nationella arbetsmarknadspolitiken efterfrågas alltmer en lokal och regional anpassning men detta har ställts mot frågor om rättssäkerhet och likvärdighet. Dock har kommunförbundets nätverk efter påtryckningar på arbetsmarknadsdepartementet fått audiens i riksdagen, där representerad av Härnösands kommun.

Fritiden är i dag endast organiserad på lokal nivå. Dock har den kommunala musikskolan utretts av staten under året med syfte att skapa en nationell strategi för den kommunala kultur- och musikskolan.

Staten har även utrett de kommunala fritidsgårdarna med förslag att Myndigheten för ungdoms och civilsamhällesfrågor ska få en roll att utforma en permanent stödstruktur för öppen fritidsverksamhet.

Aktiviteter och uppföljning 2016

Ungas utbildning

- Mål** *Genom länsamordning hitta metoder och samverkanformer som stöder alla elevers möjligheter till kunskapsutveckling oavsett kön, etnicitet eller social bakgrund.*
- Aktivitet** Utifrån regionala utbildningsstrategins verksamhetsplan hitta länsgemensamma insatser för att motverka länets låga skolresultat.
- Uppföljning** Länets skolpresidium har pekat ut satsning på pojkars resultat i skolan som en utvecklingsväg 2017-2019 för att förbättra måluppfyllelsen i skolan som helhet.
- Aktivitet** Ökad aktivitet inom länsamordningen kring värdegrundsfrågor och kulturens kraft i skolan för att stärka elevers kreativitet och självkänsla.
- Uppföljning** Redovisningen av detta område har skjutits fram till kommande skolpresidiekonferens.
- Aktivitet** Samordning och samverkan kring medieutveckling och interaktiva medier genom projektarbete med Medioteket.
- Uppföljning** Projektet är genomfört och redovisat för skolchefergruppen. Nytt avtalsförslag till länets kommuner har skickats ut.
- Mål** *Öka samordningen i länet genom starkare kopplingar till och samarbete med organisationer utanför den kommunala skolan.*
- Aktivitet** Kommunförbundet utgör kontaktyta mellan kommunernas skolnämnder/ -förvaltningar och andra organisationer, exempelvis collegeformerna, landstinget, friskolor, länsbibliotek, med flera.

- Uppföljning** Aktiviteten har ingått i den information som getts från Kommunförbundet vid de ordinarie mötena med nätverken, främst skolchefsmöten.
- Aktivitet** Vidga skolans kontakter med det omgivande samhället på regional nivå genom ett kunskapsutbyte med centrala aktörer som Mittuniversitetet, Arbetsförmedlingen, Länsstyrelsen och andra regionala aktörer.
- Uppföljning** Samverkan har stärkts genom att länets kommuner genom Kommunförbundet haft större inflytande över verksamhetsplaneringen vid Regionala utvecklingsnätverket vid Mittuniversitetet. Samverkan har också stärkts genom Kommunförbundets medverkan i det statliga uppdraget Kompetensplattformen där såväl Arbetsförmedling och Handelskammaren är några av aktörerna. Samverkan har också skett genom Arbetsförmedlingens närvaro inom ramen för utbildningsplanering inom länets utbud av gymnasieutbildningar.

Gymnasiesamverkan

- Mål** *Ytterligare stärka länets gymnasieskolor genom ett samordnat utbud, starkare koppling till arbetsmarknadens utveckling och kommunernas profilering.*
- Aktivitet** Samordna möten mellan områdets gymnasiechefer och länets Kompetensförsörjningsgrupp (Länsstyrelsen, Arbetsförmedling, Handelskammare och Kommunförbundet).
- Uppföljning** Samordning har skett genom representation av gymnasiesamordnaren och genom skolsamordnarens överföring av information mellan grupperna.

Gymnasiesamverkan

- Aktivitet** Framtagning av förslag för utbudsdimensionering 2017.
- Uppföljning** Kommunförbundet har samordnat diskussioner och prioriteringar kring gymnasieutbudet. Gymnasiechefernas förslag har beslutats av skolpresidiet och respektive kommun i länet.
- Aktivitet** Framställa underlagsmaterial till kommunerna inför beslut om utbildningsdimensionering 2017.
- Uppföljning** Arbetet har genomförts med stöd av bland annat Arbetsförmedlingens prognoser och i samtal med kompetensplattformen och företrädare för friskolor.
- Aktivitet** Uppföljning av antagningen 2016, samt påbörja arbetet med dimensioneringsförslag inför 2018.
- Uppföljning** Uppföljning har skett och Kommunförbundet kan konstatera att den regionala garantin fungerat väl. Resultatet innebär att risker för förluster inom en strategiskt viktig utbildning kompenseras av övriga kommuner. Nya utbildningar har startats och söktrycket har varit mycket bra.
- Mål** **Ökad medvetenhet hos elever och föräldrar om de möjligheter som gymnasiesamverkan skapar.**
- Aktivitet** Möten med studie- och yrkesvägledarna i kommunerna.
- Uppföljning** Samordnaren och projektledaren för gymnasiesamverkan har besökt alla studie- och yrkesvägledare i länet på grundskolenivå.
- Aktivitet** Utveckla idéer och genomföra aktiviteter för att nå ut till elever i grundskolan och deras föräldrar om gymnasiesamverkan.

Uppföljning Har skett genom träffar med studie- och yrkesvägledare. Planering för nya former av insatser har skett.

Mål **Utvecklad samverkan mellan områdets gymnasieskolor kring kvalitetsutveckling.**

Aktivitet Utifrån den utvärdering som genomförts i slutet av november 2015, ta fram åtgärder för att utveckla samarbetet samt genomföra åtgärder med denna inriktning.

Uppföljning 650 gymnasielärare har haft en gemensam utbildningsdag i Örnköldsvik.

Aktivitet Utveckla samverkan mellan antagningsenheterna.

Uppföljning Antagningsenheterna ansvarar nu tillsammans för länets utbudssida på gymnasiesidan: gymnasievalet.net.

Kompetensförsörjning

Mål **Att stärka samverkan mellan kommunerna samt med regionala aktörer så att utbildningar bättre motsvarar arbetsmarknadens och kommunernas behov.**

Aktivitet Upprätta samverkan inom vuxenutbildningen genom att stärka kontakter med myndigheter lokalt, regionalt och nationellt.

Uppföljning Under 2016 har Kommunförbundet på Skolverkets önskemål arrangerat två träffar mellan Skolverket och vuxenutbildningens tjänstepersoner och politiker. Kommunförbundet har också varit med i uppstarten av samordningsarbetet inför 2017.

Kompetensförsörjning

Aktivitet Bedriva omvärldsbevakning och stärka länets stödstrukturer för vuxenutbildningsarbetet.

Uppföljning Omvärldsbevakning har genomförts till viss del. Arbetet med stödstrukturer för samordnat vuxenutbildningsarbete har försenats på grund av den nya vuxenutbildningsförordningen.

Aktivitet Samverkan med Länsstyrelsens kompetensplattform för att samordna vuxenutbildningens olika yrkesutbildningsformer; gymnasial yrkesutbildning, yrkeshögskoleutbildningar, collegeutbildningar.

Uppföljning Kommunförbundet har deltagit i planerings- och samordningsträffar med Kompetensplattformen för att redovisa kommunernas villkor, behov och förutsättningar.

Aktivitet Delta i nationella nätverk kring kompetensförsörjning för att sprida kunskap om goda exempel särskilt från län och regioner med liknande förutsättningar.

Uppföljning Ej genomfört på grund av att regionala möten har prioriterats.

Aktivitet Attraktiv arbetsgivare. Samordna personalcheferna.

Uppföljning Länets personalchefer har träffats fem gånger under året. Personalcheferna stämmer av det egna arbetet i lönerevisionerna, lönelänken, sjuk- och frisktalerna etc.

Aktivitet Rehab

Uppföljning En arbetsgrupp har redovisat arbetet för personalchefs-nätverket.

Aktivitet Ansökan till ett projekt som syftar till att minska ohälsan hos unga kvinnor.

Uppföljning Ett seminarium har genomförts som resulterade i två projektskisser, men arbetet stannade där eftersom personalcheferna valde bort idén med ett länsgemensamt projekt.

Ungas etablering på arbetsmarknaden

Mål *Främja kollegialt erfarenhetsutbyte och lärande så att kommunernas insatser för ungas etablering på arbetsmarknaden eller i studier underlättas.*

Aktivitet Arrangera träffar för kommunernas arbetsmarknadsenheter och nätverket för kommunala uppföljningsansvaret.

Uppföljning Fem träffar har arrangerats. Samverkan har skett med FoU. Aktuell forskning och granskningar med relevans för nätverket har redovisats och diskuterats, såsom följeforskningen av Arbetsmarkandstorget, Kom i Jobb i Sundsvall samt Riksrevisionens granskning av Nyanländas etablering, som visar att alarmerande få nyanlända går till jobb utan stöd eller till reguljära studier. Även politiken har bjudits in för att diskutera kommunernas bidrag till att öka genomslaget för den statliga arbetsmarknadspolitikerna bland utsatta grupper. Utmaningen är att andelen utsatta bland dem som är arbetslösa förväntas stiga till 80 procent enligt Arbetsförmedlingens prognos. För att trygga länets kompetensförsörjning måste hinder undanröjas och förutsättningar skapas för en effektivare etableringsprocess. FoU har visat på framgångsfaktorer men frågor om implementering, långsiktighet och ett systematiskt förbättringsarbete är ännu obesvarade.

Ungas etablering på arbetsmarknaden

Aktivitet Vara en plattform för uppföljning av samverkan inom ramen för DUA som syftar till bättre genomslag av arbetsmarknadspolitiken på lokal nivå.

Uppföljning Två träffar har arrangerats, varav en med FoU Västernorrland där forskning med relevans för nätverket redovisades. Alla kommuner har skrivit överenskommelser med Arbetsförmedlingen. Arbetslösheten sjunker nu bland unga. Dock biter den sig fast i vissa utsatta grupper. En slutsats är att de nationella satsningarna på denna grupp har haft litet genomslag, då de står för långt ifrån arbetsmarknaden. Den psykiska ohälsan bedöms som hög i gruppen i kombination med svagt eget nätverk.

Mål *Vara en arena för samverkan och lärande för ett effektivare genomförande av socialfonden.*

Aktivitet Bjuda in kommunerna för dialog utifrån ESF utlysningar om att minska sjukskalet.

Uppföljning Dialogen har inte resulterat i något gemensamt projekt.

Aktivitet Bevaka ESF-rådets verksamhetsplan för 2016, så att utlysningarna bättre kan integreras i kommunernas utvecklingsarbete.

Uppföljning Kommunförbundet har haft regelbunden dialog med ESF-rådet om kommande utlysningar utifrån avstämda behov och önskemål hos kommunerna.

Integration

Mål *Främja kollegialt erfarenhetsutbyte och lärande så att kommunernas insatser för utlandsföddas etablering på arbetsmarknaden eller i studier underlättas.*

Aktivitet Söka projektmedel för att stärka kapaciteten i civilsamhället för att bistå kommunerna i asyl- och flyktningmottagandet.

Uppföljning Inte genomfört eftersom ingen utlysning har haft denna inriktning.

Kultur och fritid

Mål *Verka för att lokala prioriteringar, med fokus på barn och ungas tillgång till kultur, får genomslag i den regionala och nationella kulturpolitiken.*

Aktivitet Vara en aktiv part i kulturforum bland annat i form av tjänstemannastöd.

Uppföljning Kommunförbundet och Landstinget har gemensamt ansvar för att utgöra Kulturforums sekretariat. 2016 har Landstinget varit ordförande.

Aktivitet Bidra till att Kulturforum är en relevant mötesplats för kommunerna.

Uppföljning Kommunförbundet har stämt av med kommunerna att Kulturforums inriktning är relevant för kommunerna. Efter kommunernas önskemål kommer forumet under 2017–2018 ha fokus på uppföljning.

Kultur och fritid

- Aktivitet** *Tillsammans med landstinget genomföra Kulturforum och ett tvådagars Kulturting.*
- Uppföljning** Kommunförbundet har tillsammans med Landstinget kallat till tre Kulturforum. Kommunförbundet deltog i årets Kulturting i Jämtland som hade tema integration och civilsamhälle.
- Aktivitet** Analys av Scenkostbolagets närvaro i kommunernas arbete med barns rätt till kultur, inom ramen för Skapande Skola.
- Uppföljning** Kommunförbundet har haft möte med Scenkonst Västernorrland och Landstinget kring förutsättningarna för Scenkonst Västernorrland att nå sitt mål för sitt regionala uppdrag. Måluppfyllelsen förutsätter bland annat en väl fungerande samverkan med kommunerna. Scenkonst Västernorrland har adjungerats till Kulturforum för bättre dialog kring detta.
- Aktivitet** Analys av den regionala kulturens bidrag till praktikplatser för unga.
- Uppföljning** Pågår
- Mål** *Stimulera samverkan och lärande i frågor som rör kulturens, fritidens och föreningslivets betydelse för en hållbar samhällsutveckling, innovativa miljöer och ett breddat näringsliv.*
- Aktivitet** Erfarenhetsutbyte och ett kollegialt lärande kring kommunalt, regionalt och nationellt stöd till civilsamhällets organisationer och organisering med ett särskilt fokus på unga och nyanlända.

- Uppföljning** Kultur- och fritidspresidiet har haft erfarenhetsutbyte kring föreningsstöd och goda exempel som främjar inkludering. Presidiet besökte bland annat Pangea i Timrå.
- Aktivitet** Bevaka regeringens utredning om ett stärkt civilsamhälle, som redovisas den 29 februari.
- Uppföljning** Utredningen har pekat på att föreningar i allt högre grad likställs med företag. Detta medför att ideella föreningar i vissa delar av sin verksamhet likställs med privat vinstdrivande näringsverksamhet vilket kan upplevas som ett hinder. Konsekvenserna av att konkurrensrättsliga regler tillämpas på verksamheter inom idrotten behöver bevakas. Inte minst med hänsyn till att EU-domstolen har fastslagit att det inte finns något generellt konkurrensrättsligt undantag för idrott som utgör ekonomisk verksamhet och att prövningen i varje enskilt fall bland annat ska ske utifrån idrottens särart. Kultur och fritidspresidiet bevakar frågan vidare.
- Aktivitet** Följa upp Landstingets överenskommelse med civilsamhället utifrån ett kommunalt perspektiv och den utvärdering som är gjord av FoU Västernorrland.
- Uppföljning** Överenskommelsen är inte antagen.
- Aktivitet** Gemensam kunskapsdag för kultur- och skolpresidiet om Kulturskolan utifrån pågående utredningen om förslag till en nationell strateg för kultur- och musikskolan.
- Uppföljning** Inte genomfört, ingen gemensam dag kunde hittas. Kommunförbundet har däremot bjudit in Kultur och fritidspresidiet för att diskutera utredningens förslag om en ny infrastruktur till stöd för Kulturskolan i samband med dess remiss.

Kultur och fritid

- Aktivitet** Samordna kommunernas prioriteringar för att främja jämställdhetsintegrering inom fritiden.
- Uppföljning** Inte genomfört, mångfaldsfrågorna har i stället varit prioriterade.
- Mål** ***Vara en plattform till stöd för kommunernas arbete med ungdoms- och civilsamhällesfrågor.***
- Aktivitet** Samordna och leda nätverket för ungdomsfrågor med fokus på kommunernas uppföljning av ungdomspolitiken .
- Uppföljning** Nätverket har träffats vid fyra tillfällen och samverkat kring Lupp och en konferens om hedersrelaterat våld, mot pojkar och flickor.
- Aktivitet** Tillsammans med FoU redovisa resultaten från Lupp till kommunerna.
- Uppföljning** Resultatet från ungdomsenkäten Lupp har redovisats i samtliga kommuner.
- Aktivitet** Förstudie till Allmänna arvsfonden om att med hjälp av innovativa metoder utveckla Lupp som verktyg för ungas delaktighet och inflytande.
- Uppföljning** Ansökan lämnades in men fick avslag.
- Aktivitet** Kunskapsdagar för fritidsledare om mänskliga rättigheter
- Uppföljning** Tillsammans med Länsstyrelsen Östergötland, som har ett särskilt uppdrag kring hedersrelaterat våld, och De ensamkommandes förbund genomfördes kunskapsdagar med syfte att öka insikten i denna problematik. Konferensen hade 122 deltagare.

Uppföljning Ansvar och förebyggande arbete behöver följas upp.

Aktivitet Bevaka regeringens utredning om en stärkt demokrati. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2015.

Uppföljning I utredningen konstateras att de politiska partiernas roll har minskat, bland annat genom att antalet medlemmar har minskat över tid och att det är svårt att hitta kandidater till vallistorna. Lösningen enligt utredningen är att föra in mer direktdemokratiska former för inflytande. Örnköldsvik, som har svarat på remissen, menar i stället att förtroendevaldas förutsättningar för att fånga upp engagemanget i samhället behöver stärkas. Utredningen anser även att ungas möjligheter till inflytande behöver stärkas samt uppmärksammar de ökade hoten mot de förtroendevalda och behovet av att värna demokratin mot våldsbejakande extremism.

Jämställdhet

Mål ***Verka för att de Jämställdhetspolitiska målen får genomslag i länet .***

Aktivitet Delta i länsstyrelsens samverkansgrupp till stöd för det jämställdhetspolitiska arbetet i länet.

Uppföljning Kommunförbundet har deltagit i gruppen.

Aktivitet Delta i Centrum för Genusvetenskap vid MIUN med målet att öka samverkan.

Uppföljning Uppdraget har avslutats.

Jämställdhet

Aktivitet Verka för att föreslagen myndighet för jämställdhet hamnar i Västernorrland.

Uppföljning Kramfors kommun har anmält intresse att den nya myndigheten etableras hos dem.

IT och eFörvaltning

Mål *Skapa bra förutsättningar för länsgemensam utveckling och samverkan så att kommunernas verksamhet kan effektiviseras ytterligare.*

Aktivitet Samordna nätverket VITS-gruppen

Uppföljning VITS-gruppen har under 2016 haft tre möten på Kommunförbundet. Gruppens sammansättning har varierat under året med flera nya tjänstetillsättningar.

Aktivitet Deltar i genomförandet av den regionala digitala agendan.

Uppföljning Genom att driva projekten IMPROVE och ERUDITE har Kommunförbundet kunnat stödja den fortsatta utvecklingen av kommunala e-hälsotjänster i länet och introducerat en utvärderingsmetod för att bedöma den praktiska och ekonomiska nyttan av tjänsterna.

Aktivitet Delta i framtagandet av nya projektansökningar i samverkan med nätverket ERNACT.

Uppföljning Under året har en ny ansökan för CLEAN-projektet inlämnats som senare även blivit beviljad. Ett projekt inom ramen för Interreg Europé. Projektet startar 1 januari 2017.

Aktivitet Leda styrgruppen för eSamverkan

Uppföljning Styrgruppen har haft nio styrgruppsmöten under 2016.

Aktivitet Samordna projekten eSamverkan, Improve och Erudite så att de synkas i tid och genomförande.

Uppföljning Flera planeringsmöten har genomförts med deltagare från respektive projekt. Samordningen fortsätter under 2017.

Mål *Samordna länsgemensam utveckling av e-tjänster så att tjänsterna blir mer tillgängliga för länets medborgare.*

Aktivitet Bidra till projektet eSamverkan som ska leda till minst 10 kommungemensamma och 100 kommunspecifika e-tjänster senast 2016 samt implementera en permanent organisation för den gemensamma driften av IT-plattformen RIGES.

Uppföljning Under 2016 har Kommunförbundet arbetat i projektet med kommunikation samt varit ordförande i styrgrupp. Projektet tog under första etappen mellan 2014–2016 fram fem kommungemensamma e-tjänster och utöver dessa även ett trettiotal kommunspecifika e-tjänster. eSamverkan etapp 1 avslutades 20160430. Etapp 2 startade 20160501 med nytt projektdirektiv. Kommunförbundet verkställde kommundirektörernas uppdrag att göra en EU-ansökan som beviljades. EU-finansieringen pågår till 2019-09-30. Från och med 1 oktober 2016 drivs eSamverkan som ett EU-projekt med Kommunförbundet som projektägare med drygt en årsarbete fördelat på ekonom, kommunikation, samordning och samverkansstöd. Tre kommuner utgör samverkanspartner; Härnösand, Sundsvall och Örnsköldsvik. Övriga sex kommuner är samarbetspartner; Hudiksvall, Kramfors, Nordanstig, Sollefteå, Timrå, Ånge. Alla nio kommuner har en e-koordinator på minst 20 procents tjänst.

IT och e-förvaltning

Mål *Utveckla nya och befintliga tjänster inom eHälsa med ett glesbygdsperspektiv.*

Aktivitet Genomföra projektet IMPROVE inom Norra Periferin och Arktis. IMPROVE har inriktning mot nya e-tjänster för att förenkla utförandet av social omsorg i glesbygd.

Uppföljning Projektet har en stödjande funktion för det arbete som utförs inom eSamverkan och den av kommunerna antagna strategin för eHälsa.

Mål *Utvärdera införda e-tjänster ur ett socio-ekonomiskt och kostnads-nyttoperspektiv. Sprida goda exempel från andra regioner i Sverige och övriga Europa så att utvecklingen av e-tjänster påskyndas.*

Uppföljning Inom ramen för projektet har under året ett nätverk för eHälsa skapats med deltagare från samtliga kommuner. Nätverket inleder nu ett arbete med att utveckla nya eHälso-tjänster i nära samverkan med användare.

Aktivitet Genomföra projektet ERUDITE.

Uppföljning Projektet startades 1 april och arbetet har inletts med att identifiera och engagera berörda aktörer samt påbörja utveckling av nya e-tjänster. Kommunförbundet var ansvarig för och genomförde en projektkonferens i slutet av maj i Örnsköldsvik där cirka 30 representanter från samtliga åtta länder deltog. Till ett projektmöte med studiebesök i Seinäjoki i Finland i september och senare till Venedig i november inbjöds och deltog tjänstemän från kommunerna. Projektet anordnade i december en regional konferens som samlade cirka 40 personer. Syftet var att sprida kunskap om de olika projektinsatser och IT-strategier som pågår i länet samt nationellt.

EU

Mål *Påverka EU politiskt så att de frågor som berör Väster-norrlands utveckling gynnas.*

Aktivitet Vara en aktiv ägare till Mid Sweden European Office och tillvarata att kommunernas prioriterade frågor lyfts.

Uppföljning Kommunförbundet har deltagit i både styrelsen (Aurora Lindberg) och i Ägarrådet (Glenn Nordlund och Anders Gäfvert).

Aktivitet Vara en aktiv deltagare i Europa forum Norra Sverige samt agera tjänstemannastöd.

Uppföljning Kommunförbundet har deltagit i tjänstemannagruppen för sammanhållningspolitiken (Aurora Lindberg) och klimat och miljö (Kristin Eriksson, Sundsvalls kommun) och som rapportörer (Peder Björk och Anders Gäfvert). En OECD-rapport inom ramen för samarbetet med norra Norge och Finland i NSPA (Northern Sparsley Populated Areas) har tagits fram och ett antal positioner antagits (Positioner om Arktis, bioenergi, inledande synpunkter på sammanhållningspolitiken, migration, vindkraft, kaskadanvändning av skogsråvara, cirkulär ekonomi).

Mål *Stödja kommunerna i deras arbete med att skaffa extern finansiering för att möjliggöra utveckling av välfärden.*

Aktivitet Analysera Kommunförbundets möjligheter att upprätta en handlingsplan för ett utökat internationellt arbete. Sprida kunskap om finansieringsmöjligheter till kommunerna. Sprida kunskap om vad kommunerna och Kommunförbundet har gjort inom IT, miljö och energiområdet till medlemsregionerna i ERNACT, som ett kunskapsunderlag för nya samarbetsprojekt.

EU

Uppföljning Arbete har skett med flera tjänstemannagrupper kring möjligheterna med extern finansiering.

Övrigt

Aktivitet Genomföra projektet Make sense som syftar till ökad social delaktighet och känsla av egenmakt hos målgruppen. Effekterna av insatserna ska ge bättre framtida förutsättningar för socialt och ekonomiskt utsatta EU-medborgare.

Uppföljning Analysfas avslutad, kartläggning av behov hos utsatta EU-medborgare levererad. Genomförandefas pågår. I Umeå, Örnsköldsvik och Sundsvall finns lärande mötesplatser med möjlighet till hälsofrämjande och samhällsintroducerande insatser.

Aktivitet Stödja upprättandet av kommunala handlingsplaner för våldsbejakande extremism.

Uppföljning Kommunförbundet har under året startat ett nätverk för de i kommunerna som ansvarar för att upprätta handlingsplaner för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Två träffar har arrangerats bland annat i samverkan med SÄPO och Segerstedtinstitutet vid Göteborgs universitet som har ett särskilt uppdrag från regeringen att bistå med kunskapsstöd i dessa frågor.

Miljömässig hållbarhet

Uppföljning av övergripande mål 2016-2018

Mål *Utgöra en plattform för kommunernas samverkan i den länsgemensamma utvecklingen inom miljö- och energiområdet.*

Uppföljning Vi är plattform för flera nätverk i länet. Kommunala nätverk finns inom energiområdet där vi samordnar energi- och klimatrådgivarna. På miljö- och byggsidan omfattas bygg- och miljöpresidierna och cheferna av var sitt nätverk. Samverkan sker även inom Luftkvalitetmätningar där en gemensam strategi finns upprättad för länet.

Tillsammans med Länsstyrelsen finns vi med i nätverk för att utveckla och genomföra handlingsplaner inom energi- och klimat, hållbar samhällsplanering, miljömålen.

Mål *Stödja den kommunala verksamhetsutvecklingen genom en aktiv omvärldsbevakning och deltagande i olika regionala, nationella och internationella utvecklingsprojekt.*

Uppföljning Fortsatt utveckling och förstärkning av Energikontoret har betydelse i detta sammanhang. Styrelsen beslutade i december att från och med 2017 ska Energikontoret vara en permanent verksamhet inom Kommunförbundet. Hittills har Energikontoret varit ett projekt. Verksamhetsutveckling sker genom länsgemensamma projekt inom bygg och miljöområdet. I år har ett gemensamt projekt drivits med stöd av Boverket. Omvärldsbevakning sker genom olika nyhetsbrev, bloggar samt mediebevakning i tjänsten Notified.

Mål *Utveckla vår roll som mötesplats för kunskapsutveckling i samverkan med andra regionala aktörer.*

Uppföljning Behovet av närliggande kompetensutveckling av kommunernas energi- och miljöhandläggare är en central fråga.

Under året har ett antal kurser och seminarier arrangerats. En viss kompetensutveckling av miljö och byggpresidiet har skett avseende möjligheterna med Bioekonomi samt stöd till Cleantech-företag.

Mål *Lyfta lokala prioriteringar, när kommunerna så önskar, till politiska arenor på regional, nationell och europeisk nivå.*

Uppföljning Under 2016 har några centrala utvecklingsfrågor behandlats genom, bland annat, remissarbete. Det har gällt exempelvis luftvårdsstrategi för länet, inriktningsplan för transportinvesteringar 2018–2019 och den regionala handlingsplanen för miljömålen. Det vore utmärkt att kunna få fler inspel och önskemål från kommunerna i energi-, klimat- och andra hållbarhetsfrågor. För att utveckla detta kan vi behöva genomföra en mer systematisk insamling av idéer och synpunkter.

Aktiviteter och uppföljning 2016

Miljö och Samhällsbyggande (Myndighetsutövning inom miljöområdet)

Mål *Öka samsynen för likartade bedömningar vid tillämpningen av miljöbalkens och PBLs regelverk för en rätts-säker handläggning av miljö- och planfrågorna. Arbeta med att skapa en effektivare och mer modern tillsyn och prövning enligt miljöbalken och PBL.*

Omvärldsbevaka bland annat Regeringens, (EU-kommissionens) arbete inom Klimat/Miljö/Energi.

Aktivitet Anordna presidie- och chefsträffar samt kompetensutveckling.

Uppföljning Under året har presidieträffar anordnats i Sollefteå samt Örnsköldsvik. Separata chefsträffar har anordnats för länets chefer. Flera har skett via nätet (webb eller telefon) för att spara tid och resurser.

Aktivitet Arrangera miljöbalksdagar i samverkan med Länsstyrelsen.

Uppföljning Kompetensutveckling har skett för Efterbehandling av förorenade områden (EBH). Samordning med Länsstyrelsen planeras under 2017.

Mål *Gemensamma bedömningar av luftmätningar i länets kommuner.*

Aktivitet Samordning av Mätning av luftkvalitet i länets kommuner samt kompetensutveckling.

Uppföljning Regional rapportering av mätningar till Naturvårdsverket. Årlig träff och sammanställning av rapport har skett under året tillsammans med samtliga kommuner och Länsstyrelsen. SMHI, som är ny Referens Lab, det vill säga kvalitets-säkrare, har kompetensutvecklat kommunerna på möte i Sundsvall.

Hållbar samhällsutveckling

Projekt *Hållbar Framtid i Västernorrland avslutas 20160630.*

Aktivitet Genomföra återstående aktiviteter i en regional plattform tillsammans med fem kommuner och landstinget.

Uppföljning Projektet har avslutats under 2016. Samtliga aktiviteter är genomförda, och målen bedöms därför som uppfyllda. Till exempel har e-korren/mitt Sundsvall rönt stor uppmärksamhet i Sverige, genom Kungliga tekniska högskolan. Sundsvalls kommun blev inbjudna till en internationell konferens men avstod från att delta. Systemet kan appliceras i de övriga kommunerna om intresse finns. Landstingets miljöarbete har belönats med flera nationella priser under året. Slutredovisningen redovisade tyvärr ett underskott i resultaträkningen.

Aktivitet E-korren Mitt Sundsvall/e-korren är en app för alla som vill utveckla sin egen och Sundsvalls hållbara tillväxt. Här finns mätare så att vi kan se om vi är på väg att nå uppsatta mål. Det finns också möjlighet att få se sina egna data. På så sätt kan man påverka sin egen ekonomi, hälsa eller miljöpåverkan samtidigt som man kan bidra till hela Sundsvalls utveckling.

Uppföljning Aktiviteten är i full drift på mitt Sundsvall.

Aktivitet Hållbara anslutningsresor. Aktiviteten går ut på att hitta hållbara och kostnadseffektiva lösningar för anslutningsresor. I Kramfors kommer det handla om försök med en delvis anropsstyrd servicelinje eller ett koncept med tågtaxi.

Uppföljning Testperioden är över. Nu pågår förhandlingar med parterna för en fortsättning av både tågtaxi samt centrumlinjen. Planer finns för tågtaxi från tåget till Kramfors flygplats.

Hållbar samhällsutveckling

Aktivitet Hållbarhetsstyrning Landstinget har tagit beslut att miljöcertifiera hela sin verksamhet.

Uppföljning Resurser har tagits fram internt via budgetbeslut för att kunna genomföra processen. Utifrån erfarenheterna från den pågående interna processen med hållbarhetsstyrning tar Landstinget på sig att bjuda in offentliga organisationer i länet till en lärandeprocess. Förvaltningarna Landstingservice, Folk tandvården och Regional utveckling är certifierade enligt ledningssystemet för miljö, ISO 14001. Beslut finns att certifiera hela verksamheten. Landstingets filmer fick spridning till flera andra kommuner. De bidrog även finansiellt för några av de mindre kommunerna. Landstinget har även tilldelats flera nationella priser för sitt miljöarbete.

Aktivitet Hållbara företag. Anställa en reserådgivare som erbjuder sina tjänster till företag i Örnsköldsvik genom att utreda förutsättningar för kollektiva arbetsresor. Identifiera och medverka till framtagande av verktyg som underlättar för samåkning och kollektiva resor samt upphandla analys av tjänste- och arbetsresor i två företag.

Uppföljning Flera företagarträffar har anordnats med de större företagen. Målet har varit att öka kunskapen om hållbar utveckling. Tematiska träffar har anordnats för att sprida kunskapen inom flera delar av organisationen. BAE system Hägglunds AB, en industri i Örnsköldsvik, är ett särskilt lyckat exempel som rönt uppmärksamhet internationellt. De har även sökt och beviljats medel från klimatinvesteringsprogrammet KLIV.

Aktivitet Handlingsplan "Kunskap om hållbar utveckling" Örnsköldsvik.

Ett antal nyckeltal eller statistik kopplat till vår ekologiska och sociala utveckling ger en förutsättning för en framtida hållbarhetsredovisning/livsmiljöbokslut. För att göra detta möjligt måste en nulägesanalys utföras av vad vi vill mäta.

Uppföljning En hållbarhetsanalys har utförts för Örnsköldsviks kommun. Nu finns stora möjligheter att jobba för ett mer hållbart Örnsköldsvik.

Aktivitet Energikrav vid om och nybyggnad. Energikontoret ska använda modellen Beloks Totalmetodik, en metod för energieffektivisering i lokaler, för att påvisa energieffektiva och kostnadsoptimala åtgärder i fastigheter. Detta ska göras i samarbete med länets kommuner samt Landstinget.

Uppföljning Beloks totalmetodik användes i två företag; Sundfrakt och Smålandsvillan i Sundsvall. Resultaten redovisades under slutseminariet i Sundsvall 28 april 2016. Metoden påvisade en energibesparing på cirka 18 procent i de båda företagen. Det är första gången metoden används i Västernorrlands län.

Aktivitet Det politiska nätverket Hållbarhetsrådet, två politiker från samtliga kommuner samt Landstinget, inleder sitt arbete.

Uppföljning Under året har flera träffar, fyra stycken, skett med rådet. Rådet har prioriterat verksamhetsområden som de vill inrikta sin verksamhet mot. Västerås kemikaliearbete har rönt stort intresse i rådet. En samordning med Sundsvalls arbete inom området planeras. Beredningsgruppen till rådet består av Länsstyrelsen, Kommunförbundet och Landstinget. En samordning sker med handlingsplanerna inom Regionala utvecklingsstrategin för miljö, energi och klimat.

Hållbar samhällsutveckling

Aktivitet Modell för en trafikstrategi i Härnösand. Ta fram en hållbar trafikstrategi med visioner och mål som visar hur kommunen ska arbeta med trafikfrågorna de närmaste åren. Det innefattar samtliga trafikslag som kollektivtrafik, gångtrafik, cykeltrafik, persontrafik samt verksamheters transporter.

Uppföljning Arbetet fortsätter med bland annat parkeringspolicy och cykelplan. En stor dialogprocess har skett med många aktörer inom kommunen. Strategin har erhållit högsta betyg av en av trafikverkets nationella experter.

Aktivitet Hållbarhetsstyrning Timrå

Uppföljning Vi arbetar med att ta fram ett utbildningsmaterial om miljö- och hållbarhet. Vi har i samarbete med Landstinget Väster-norrland beslutat att basera personalutbildningen på fem stycken filmer med olika teman, introduktion, energi, inköp och avfall, kommunikation och resande samt en avslutningsfilm. Utbildning av personalen har skett under året.

Aktivitet Miljöindikatorer

Uppföljning En slutrevidering har skett av länets miljöindikatorer. Fortfarande kvarstår några svar på samordning med Länsstyrelsens arbete och leverans av underlag till indikatorer. Länstransportgruppen har inte lämnat svar på föreslagen indikator för GC. De nationella har bara kollektivtrafik som indikator för hållbara transporter. Flera kommuner har deklarerat att de nationella Gröna nyckeltalen inom Sveriges ekokommuner (SEKOM) räcker som indikatorer för det lokala miljöarbetet. Utskick av revideringen kommer att ske under början av 2017.

Mål **Start av Miljötekniknod**

Aktivitet Ansökan och start av miljötekniknod.

Uppföljning Dialogprocess pågår med Processum, Åkroken samt kommunerna. En start av noden förväntas ske under hösten 2017 - om processen blir lyckad. Ett nära samarbete och utbyte har startat med Föreningen svensk miljöteknik (ASSET), som är nationell samordnare inom Clean-tech. Erbjudande om samarbete har kommit både från Hammarby Sjöstad 2 och Business region Göteborg. Dessa gäller exempelvis elektrifiering av fordonsflottan samt utformning av hållbara städer.

Mål **Genomföra en pilot med energieffektivisering i ett bostadsområde.**

Aktivitet Ansökan om SECURE-projektet inlämnat till NPA-programmet, beslutas i februari.

Uppföljning Projektet är godkänt och uppstartat. Ett första projektmöte i Donegal på Irland 8-9 november är genomfört. Vår samarbetspartner i projektet är Solatum Hus & Hem i Sollefteå. Där ska man försöka energieffektivisera i ett äldreboende genom ett förändrat beteende. Vi monterar individuell mätutrustning på köket, tvättstuga och motorvärmarna samt displayer för visualisering av förbrukning. Vi kommer i projektet att ha utbildning av personal. Energikontoret Väster-norrland och Solatum ska tillsammans energieffektivisera fem procent genom beteendeförändring i Solatums lokaler.

Energieffektivisering

Mål	Alla byggnader ska senast 2020 uppnå näranollenerginivå
Aktivitet	Kompetensutveckling i skolor och arbetsplatser för hållbart byggande.
Projekt	Projekt: Build Up Skills SWEBUILD 2020.
Uppföljning	Seminarier har genomförts via Energikontoren Sverige, i Umeå och Gävle.
Aktivitet	Motivationsseminarier. NNE NEE- EU (EPBD) kräver NNE-standard (nära-nollenergi) på nya byggnader fr.o.m. 31 dec 2020. Energikontoret och Energimyndigheten kommer att hålla minst två motivationsseminarier under 2016.
Projekt	Energilyftet
Uppföljning	Ett seminarium inom Energilyftet genomfördes i Sundsvall under hösten. Förutom expertföreläsning gjordes ett uppskattat studiebesök på en energianpassad förskola. Cirka 20 deltagare deltog. Energilyftet ska fortsätta under 2017.
Mål	Införa ett system för att energieffektivisera i idrottsföreningar
Aktivitet	Praktiskt stöd till idrottsföreningar i länet för att införa ett system för att energieffektivisera i idrottsföreningar.
Projekt	Energismarta Idrottsföreningar
Uppföljning	Två besök i varje kommun har genomförts gemensamt med energi- och klimatrådgivare. Energikartläggningar med förslag har lämnats till föreningarna.

Mål	Samordna metoder för effektivare energianvändning så att förbrukningen minskar för offentlig och privat verksamhet.
Aktivitet	Effektiv energianvändning i hushåll, lokaler och fastigheter, företag och industrier.
Projekt	RUL, Regionala utvecklingsledare
Uppföljning	Genomfört fem nätverksträffar för energi- och klimatrådgivarna. Genomfört två interna utbildningar för energi- och klimatrådgivarna. Samordnat fyra externa seminarier/aktiviteter för gemensamma målgrupper tillsammans med energi- och klimatrådgivarna. Aktiviteterna har lett till att fyra nya projekt har sökts från Energimyndigheten.
Mål	Stöd för Energikartläggning för små och medelstora företag.
Aktivitet	Energikontoret stöttar och vägleder små och medelstora företag i arbetet med att minska energianvändningen.
Projekt	EKS, Energikartlägningsstöd
Uppföljning	Under 2016 har vi genomfört ett flertal seminarier tillsammans med några av kommunernas näringslivsenheter. Tillsammans med länets energi- och klimatrådgivare har vi varit i kontakt med mer än 40 företag.

Energiomställning

- Mål** *Öka takten i genomförandet av EPBD2 direktivet. Bidra i omställningen till förnyelsebara energilag så att användningen av fossila bränslen minskar.*
- Aktivitet** Inventering i företag med stor förbrukning av olja eller hög komfortkyla.
- Projekt** EPBD2
- Uppföljning** Under året har 74 företag besökts och informerats om direktivet. En mindre kartläggning av åtgärder för energibesparing har utförts. Samtliga företag har i protokoll fått förslag på åtgärder för energieffektivisering.

Hållbara transporter

- Mål** *Stimulera till mer miljövänliga transporter så att miljöbelastningen minskas.*
- Aktivitet** Genomföra åtgärder från handlingsplaner från vårt projekt CERO-Y för effektivt och miljövänligt resande i länets kommuner.
- Projekt** Hållbara resor
- Uppföljning** Kommunförbundet har genomfört de investeringar som varit vår del i projektet; inköp av elcykel och uppförande av cykelgarage tillsammans med fastighetsägaren. Vi har deltagit i samtliga kampanjer som genomförts i projektet. Under trafikantveckan fick man möjlighet att testa elcykeln. Senare under året deltog ett antal av vår personal i kollektivtrafikkampanjen "Låt någon annan ratta".

En kampanj där man fick prova på att ta buss eller tåg till jobbet. Likaså har personal deltagit i vintercyklistkampanjen där deltagarna exempelvis sponsrades med dubbdäck. Ytterligare en insats har varit att vi fått tillgång till Örnsköldsviks bilpool. Sedan tidigare har vi tillgång till Härnösands bilpool.

Nätverket för hållbar energi

- Mål** *Driva ett energinätverk för företag och andra organisationer i Västernorrland för att sprida kunskap och utbyta erfarenheter i energifrågor. Ökad energieffektivisering. Att inom 2 år samla 200 företag i nätverket.*
- Aktivitet** Ge ut 2–3 nyhetsbrev per år. Arrangera 2–3 energiseminarier. Skapa kontaktregister och konsultregister. Ansöka om gemensamma energiprojekt.
- Uppföljning** Under året har tre nyhetsbrev samt ett antal seminarieinbjudningar skickats till nätverket. Tillsammans med kommunerna har vi bjudit in nätverket till företagsfrukostar med energitema. Delar av nätverket har ansökt om medel för ett projekt inom hållbarhetskommunikation som dock inte beviljats.

Nätverk för energieffektivisering

Mål *Starta och driva ett regionalt företagarnätverk där små och medelstora företag med hög energiförbrukning kan gå med i, för att få hjälp och stöd i sitt arbete med att sänka energianvändningen i företaget.*

Aktivitet Företagen ska, med stöd av nätverkets energiexpert och med utgångspunkt i de energieffektiviseringsåtgärder som identifierats i energikartläggningen, upprätta en energipolicy, sätta energimål och göra en handlingsplan.

Projekt Energieffektiviseringsnätverket

Uppföljning Arbetet med att rekrytera företag till nätverket har gått trögt. Före sommaren hade nio företag anmält intresse och ansökt om medlemskap. Flera av dessa kunde dock inte godkännas av Energimyndigheten då de ingår i koncerner och därmed räknas som stort företag. Startmöten för de återstående sex företagen har dock hållits under hösten. Dessa företag är nu igång med att söka stöd för energikartläggning. Rekrytering av nya deltagare kommer att pågå parallellt med nätverksdriften för de företag som kommit igång.

